

1902.
november 29

A MI LAPUNK

9-ik sz.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 korona.

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési ár:
Félévre . . . 2 korona.

Felolós szerkesztő: Babós Elek. — Társ-szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség:
Szeged, Csekonics-utca 1.,
ahová a kéziratok küldendők.

Lap-bizottság:
Regdon Sándor építész.
Braubetter Ottó óragyáros.
Pálffy Dániel vasöntőde és gépgyáros.
Braun János hangszer-készítő.

Kiadóhivatal:
Szeged, Kárász-utca 7-ik szám.
(Braun János hangszerkészítő.)
ahová a pénzek küldendők.

HETI NAPTÁR.

1902. november 30-tól december 6-ig. (Az évnek 48. hete.)

November 30.	Vasárnap:	András.
December 1.	Hétfő:	Elig püspök
" 2.	Kedd:	Bibiána szűz
" 3.	Szerda:	Xavériai Ferencz
" 4.	Csütörtök:	Krizológ et.
" 5.	Péntek:	Szabbas
" 6.	Szombat:	Miklós püspök.

December 1. 1864 államsorsjegy.

Felhívás!

Alólirottak a kiállítási bizottságnak folyó hó 25-én tartott ülése határozatából közzé teszik, hogy a kiállítási bizottság mult hó 20-án tartott ülésén elhatározta, hogy karácsonyi kiállítást rendez, melynek helyét és határidejét a következőleg állapította meg:

A kiállítás helye Szeged, a közművelődési épület földszintje.

A megnyitás határideje folyó évi decz. hó 14-ének d. e. 9 órája.

A bezárás ideje 1903. évi január hó 1-ének esteli 5 órája.

Midőn föntiekről értesítjük kiállítani szándékozó iparos társainkat, egyben felhívjuk, hogy bejelentéseiket mielőbb, de mindenesetre a szabályszerű időben vagyis: **folyó évi december hó 4-éig** annál inkább bejelenteni el ne mulasztják, mert az elkésztett jelentések helyigényei csak azon esetben lesznek kielégíthetők, ha a bizottság rendelkezésére még üres hely áll.

Fölvívjuk tisztelt iparos társainkat, hogy a kiállításban minél többen és minél gyakorlatibb cikkekkel vegyenek részt.

Különös figyelemmel legyenek arra, hogy a vásárló közönség karácsonyi és ujévi szükségletét minél szebb és választékosabb dolgokkal elégítsék ki; sulyt fektetve játékcikkekre is, hogy fölöslegessé tegyék az idegen országból beözönlő ilyenmü cikkekét.

Végül felkérjük a szakosztályok tisztelt elnökeit, hogy ugy tagjaik, mint a szegedi ipar érdekében, a rendezésben az eddiginél tevékenyebb részt vegyenek s járuljanak hozzá a kiállítás sikerének előmozdításához a maguk részéről is hívjanak egybe gyűlést, hirdessék ki a kiállítást s buzdítsák tagjaikat az abban való tömeges részvételre, ismertessék meg a karácsonyi vásár előnyeit tagjaikkal stb.)*

Szeged, 1902. nov. 25.

Babós Elek, alelnök. **Lábdy Antal**, elnök.

Tette fel!

Felhívás bőriparosainkhoz.

Lapunk megindítása óta és dacára rövid időjü fennállásának, oly gyakran lettünk felkeresve iparos társaink részéről nézetünk és tanácsunkért, hogy szerkesztőtársunk egyike majdnem egyebet nem tesz, mint hogy a beérkező óhajokat elégíti ki. Mi ezt szívesen tesszük! Ez a mi kötelességünk hazai iparunk és iparostársaink előmozdítása érdekében. A munka és ezzel járó fáradság nem sok minékünk; s ha csak látjuk, hogy lendíthetünk valamit valakinek ügyében, ugy be sem várjuk, hogy hozzánk forduljanak iparos társaink, hanem segédkezet óhajtunk nyújtani mindenhez, a mi a kisiparosoknak hasznára lehet.

*) Figyelmébe ajánljuk olvasóinknak a mai számban közzétett kiállítási szabályzatot.

Kérjük az előfizetési díjak szíves beküldését.

Ép ez okból kifolyólag különösen figyelemzetni óhajtjuk bőriparosainkat arra a körülményre, hogy a m. kir. honvédségnek bőrnemű szükséglet szállítási szerződése a jövő évben lejárnak!

Az eddigi szállítók fűt-fát megmozgatnak, hogy a fenálló szerződést a honvédelmi miniszterium sok teketória nélkül megújítsa és hogy így további évekre biztosítva legyenek a szükségletek szállítását illetőleg.

A szállítási érdekcsoport bizonyára nem ragaszkodna az üzlet meghosszabbításához, ha nem volna ez eléggé jövedelmező, vagy ha számadását meg nem találná mellette.

Az érdekcsoport azonban nem áll kisiparosokból, hanem tőkepénzesekből, kiknek háta mögött *bőrgyárosok* állanak. A tetemes mennyiségű bőrből tehát talpalattnyi darabka sem kerül ki *timáraink* műhelyeiből és a legkevesebb bakancs készül *kisiparos* által!

Mi nem vagyunk ellenségei sem a tőkepénzeseknek, sem a gyárosoknak, de — nyíltan megmondva — nem éppen rajongunk értük sem, mert minden cselekedetükben a „helyzetet“ használják fel és tekintet nélkül a kisiparosokra, mindent ők maguk akarnak elharácsolni, mitsem törődve azon nyomorral, melyet üzérkedésük nem ritkán okoz a kézmű-iparosok sorában.

Abban azonban igazat adunk nékiök, ha azt mondják, hogy azért cselekszenek így, mert látják, hogy kisiparosaink minden iránt közönyösek és mintsem más vagy esetleg külföldi nyerje el ezt vagy amazt a szállítást, inkább ők igyekeznek ahhoz jutni.

No hát, hogy élét vegyük az eddig, sajnos, nagyon is igaz vádnak, megpróbálkozunk felrázni iparosainkat mély álmaikból és hangosan, de testvéri szeretettel szólunk hozzájuk, **itt az idő, tette fel!**

Timár, cipész, csizmadia s egyéb bőriparosainkon a sor, hogy egymást támogatva, hadat izenjenek azon nagy vállalatoknak, amelyek a munkaerőt és kézművest: az iparost lenézik tehetetlensége miatt és gunyakaczej kíséretében megvetőleg tekintenek a fáradságos munkájából élő százezernyi polgárságára.

Miután jelenleg bőrneműek szállítása forog szóban, ez alkalommal csakis a rokonszabliekhez szólunk őszinte jóindulattal:

Sorakozzatok, tömörüljete, segítsétek egymást, hogy magatokon is segítsétek! Védekezsetek emberi jogaitoknál fogva, férfui kötelességből és saját érdekekben azon csoportok hatalmaskodásai ellen, amelyek csakis a ti megromlásokra alakultak és mert pénzüök van, befolyásuk is van illetékes helyeken.

Kopogtassatok, zörgessétek a miniszterek ajtaján, ha alázatos kéréstekre nem hallgatnak és ha mindig csak ígéretések lesznek alamizsnául kidobva számotokra.

Bátran és nyíltan, de meggondoltan cselekedjete, mert a gyárát a leglább is fellöki!

Még a legszegényebb iparos is tényezővé válhatik, a legcsekélyebb tőke is nagygyá nőheti ki magát, ha az iparos iparoshoz bizalommal viseltetik és a közös érdekeket vállvetetten fejleszti.

Felhívjuk tehát mindazon ipartestületeket és szövetkezeti vezetőségeket, a melyek iparos-tagjainak érdekeit nem csak diktiókban, szavallatokban vagy hasznót nem hajtó beszédekkel, hanem tettekkel óhajtják képviselni, hogy ne mulasszák el minél előbb nyomatékosan figyelemzetni a fentemlített szakmákat, hogy jelentkezzenek a szövetkezeteknél mindazok, akik akár a bőrt szállítani, akár a bőrt *szabályszerűen* feldolgozni képesek.

Ne halogassák ezt máról holnapra, mignem késő lesz!

Igazoljuk be, hogy hazánk kisiparosai, az országnak minden vidékéről tömörülve, *képesek megbirkózni az őket leigázó nagyiparral.* Ott, a hol már alakultak, léteznek és működnek szövetkezetek érdekeiknek megvédésére, siessenek az intézők megfontoltan cselekedni, sőt ha egymagában nem érezne egyik-másik szövetkezet annyi erőt, hogy kiszorítsa a szállítástól a nagy tőkét, úgy tömörüljenek maguk a szövetkezetek is, hassanak oda, hogy munkát, kenyeret szerezzenek magoknak és segédeknek, hogy megmutassák, miszerint feladatuk magaslatán állva, jól végezik munkájukat.

Ha iparostársaink a munkát egymás között felosztva és készítményeikhez lehetőleg helyi, *de feltétlenül és megbízhatóan hazai készítményt használnak*, úgy nagy összeget mentünk meg kisiparosaink számára.

Persze csak olyan iparosok jelentkezzenek, *a kik emberei is szavuknak*, nehogy a kisiparoság szegényére nagy csalódások álljanak be a végpercekben, a midőn már szállítani kell a kész árut.

Az ipartestületeken és a már meglevő bőripari szövetkezeteken a sor fáradhatlanul oda törekedni, hogy kebelükből minél több erre való timár és bőriparos ki vegye részét az őt megillető jogokból és kívánjuk tiszta szívből, miszerint minél többen jelentkezzenek és hogy a legjobb siker kísérje fáradozásaikat.

Ne halogassuk a dolgot, hanem tette fel!

Miután igen tisztelt előfizetőink egy része az előfizetési díj beküldésénél kiadó hivatal helyett szerkesztőséget ír, bátorkodtunk a még hátralékban levő t. előfizetőink számára előnyomott czimmal ellátott postautalványt beküldeni, melynek mielőbbi szives felhasználását, illetve az előfizetési pénznek beküldését kérjük, hogy a czimszalagnak kinyomatása iránt intézkedhesünk.

A sütőipar bajairól.

Ha van az iparosoknak panasza ok, úgy ebben az első helyet a sütőiparosok foglalhatják el, kiváltkép a mi vidékünk sütőiparosai. Nem szándékom az általános országos bajokat felsorolni, melyek részben ezen iparágak fejlődését megakasztják, másrészt azonban a már kivívott helyzetet a visszafejlődés állapotába juttatják, hanem pusztán csak arra akarok szoritkozni, mely közvetlen bennünket, a nagy alföld sütőiparosait, de legkiváltkép Makó, Vásárhely és Szentés sütőiparosait érinti és elsősorban rámutatni azon okra, mely az általam előadandón kívül egyéb orvosolható bajokat a türethőség állapotában hagy.

Sajnálatos állapot az, hogy a versenytársak a helyett, hogy a saját és a közönség érdekében egymással szövetkezzenek és azon lennének, hogy saját helyzetüket, a szakmájuknál még orvosolható bajokat egyesült erővel, szövetkezéssel megoldanák, inkább azon ferde üzleti elvhez ragaszkodnak mereven és legtöbbször készítményeik hátrányára, következetesen a süteményfogyasztó közönségnek általános elidegenítésével, hogy a sütemények előállításai költségeinél mint: tej, vaj és lisztminőségénél, valamint apasztott és silányabb munkaerő alkalmazásával, szándékoznak behozni a közönség által sem óhajtott tulversenyzés okozta veszteségeket; míg másrészt azon elvnek hódolnak: „a ki bírja, az marja“ és anyagi megrongálásuk árán várják egyik-másik versenytársnak tönkremenését, hogy ezáltal nézetük szerint a megmaradtaknak megfelelő tér maradjon.

Világos előttem is az, hogy a mai korszakban a verseny minden szakmában, tehát a sütőknél is, oly nagy mérvű, hogy egymást szoritják ki, de a midőn még átlag 10,000 lakosra csak egy sütőde jut, a mint az a fenti városokban van, úgy a bajt nem ott kell keresni, hogy egy vagy két sütőüzlettel szaporodott a város, mert az az általános népszaporodásban is kellő indokolást talál.

Ne legyen eszköz a versenytársak leszoritása a verseny küzdteréről a saját üzletünk fellendítéséhez, mert ez úgy is meddő marad; hanem hassunk oda, hogy azt a közönséget, mely különösen az említett városokban oly nagy számban nem képezi a sütők fogyasztóit, meghódítsuk, a mit részben a szép, jó, izletes és rendes árban forgalomba hozandó sütemények előállításával, s másrészt azzal érhetjük el, ha, mint említettem, egyesült erővel oda hatunk, hogy törvényes uton kivívjuk magunknak azt, hogy a házi ipar czímen működő kenyér- és kalács-sütőgető asszonyokkal legalább egyenlő jogokat és előnyöket élvezzünk.

A m. kir. keresk. miniszterium 54,117/1885. számú rendelete alapján nyer jogosultságot ezen iparnak, mint háziiparnak, képesítés nélküli

üzése, bár igen sokat lehetne a mellett irni, hogy mily igazságos dolog volna ezen rendeletnek hatályon kívül való helyezése, de az én kívánságom nem ily vérmes, én csupán azt kívánám, hogy tekintettel arra, miszerint ezen „házi iparág“ nagyszabásu kiterjedésénél fogva, a mennyiben némely kenyér- vagy kalács-sütőgető asszony 5—6-szor oly forgalmat csinál, mint némely sütőmester, a fogyasztóközönség érdekében épp úgy megrendszabályozandó volna, mint a sütőiparosok, mert a midőn egy-egy sütőiparos már letelepedésekor az engedélyt csak a hatóság által előírt megfelelő tágas, világos, tehát köztisztaság, közegészség és tűzrendészeti szempontból kifogás alá nem eső helyiségre kapja meg csupán, a milyen megfelelő helyiséghez csak busásan megfizetett házbérrel juthat, azonképen nagy tételt foglal el a minden tekintetben megfelelő berendezésnek költsége, végre a rendőrség által állandóan gyakorolandó ellenőrzése oly mérvű tisztogatási, állandó ujitási stb. költséget igényel, mely költségek, hozzászámítva még azt is, hogy a legjobb igyekezet mellett is még elég sűrűn történnek az ezek ellen való vétés czímen bírságolások, óriási módon emelik a sütőmesterek üzemköltségeit.

Termelésünk tisztaság és egészség tekintetében is állandó ellenőrzés alatt áll s így a sütőmester meg nem kockáztatja, hogy valamiként elromlott süteményt vagy kenyeret bocsásson forgalomba, mert azért nagy bírsággal sújtanak.

Ezen rendszabályokkal szemben a kalács- és kenyérsütőgető kofák teljesen ellenőrzés nélkül működnek és hozzák forgalomba készítményeiket, mikkel ezen városokban a fogyasztóközönség $\frac{1}{10}$ részét árasztják el.

Érdekes megfigyelni, hogy az ily állapotok hatása alatt minduntalan miként teremnek új és új kenyér- és kalács-sütőgető házi iparosok oly mennyiségben, a milyen könnyen sikerül nekik egyik-másik lisztkereskedőtől egy-két zsák lisztet hitelbe — soha vissza nem fizetési szándékkal szerezni; a legtöbb ilyen hol fel-, hol letűnő kofának egész lakosztálya csak egy kamrából áll, ott lakik számos családjával, ott neveli apró jószágait és ott művel minden mást, a mi a jó izléssel és a tisztasággal ellenkezik és ugyanott dagasztja és süti az eladásra szánt kenyeret sokszor oly teknőben, mely még a közelmúlt időkben apró gyermekeinek volt éjjeli nyugvó helye.

A mi pedig az ily módon, tehát a köztisztaság legkezdetelegesebb követelményének sem megfelelő készítményeknek egészségi szempontból való megbírlását illeti, eltekintve a sűrű előforduló sületlen, keletlen és égett kenyértől, már a készítmény mód alapján sem állja meg a közegészség követelményeinek bírlatát; használnak bele ezek timsót, szalagálét és még egyéb az egészségre ártalmas czikkeket, melyek

szerintök készítményeik szépségét, nagyobbak való látszatát idézik elő. Mindezt ők zavartalanul tehetik, mert ezen fontos élelmi szernek hatósági ellenőrzése pusztán a sütőmesterekre terjed ki.

Hányszor fordul elő ezen kenyér-sütőgető asszonyok apró gyermekeinél ragályos betegség, a mikor ellenőrzés esetén, a kenyérsütés felfüggesztendő volna, míg így alkalmas a ragályos betegségnek olyan mérvű terjesztésére, amilyen mérvben űzi az illető lakosztályában a házi ipart.

Ha az itt elősoroltak tekintetében illetékes helyről bekövetkeznék a megrendszabályozás, tagadhatatlan, hogy ez a sütőiparágat helyes mederbe terelné; de ha csupán ezen czélt kívánám cikkemmel elérni, nem mernék bizni a sikerben; de éppen, mert a nagyközönség van oly óriási módon erdelve, biztosra veszem, hogy egy széleskörű mozgalom, — nevezetesen az említett városok összes sütőmesterei által történendő kifejtése — meghozná a kívánt eredményt.

Tömörüljünk tehát Makó, Vásárhely és Szentes város sütőmesterei egy karácsony első napján H.-M.-Vásárhelyen megtartandó gyűlésre, mely szándékot e lap szerkesztőségénél decz. 10-ig jelentsük be.

Makó, 1902. nov. 23.

Lövenbach Benedek.

*

Szívesen nyitunk tért lapunk hasábjain az egyes iparágak bajainak tárgyalására; jelen esetben pedig annál is inkább, mert oly ipar-ágról van szó, amely nemcsak anyagilag, hanem közegészségi szempontból is közelről érdekli nemcsak az e szakmával foglalkozó iparosokat, hanem a közönséget is.

Kiállítási szabályok.

1. §. A szegedi ipartestület kötelekébe tartozó önálló iparosok az ipartestület főhatósága alatt, évente a nagy ünnepeken, valamint v. lahányszor az idő alkalma-nak kínálkozik, elárútitással egybekötött alkalmi kiállítást rendeznek.

2. §. A kiállítás helye — addig is, míg állandó helyről gondolkodva lesz — a rendező-bizottság által esetről-esetre kijelölendő helyiség.

3. §. A kiállítás védnöke a város polgármestere.

4. §. A kiállításban részt vehetnek:

a) az ipartestület kötelekébe tartozó önálló iparosok a saját műhelyükben készült tárgyakkal; kivételt képez a tárgyakhoz felhasznált idegen eredetű anyag és félkészítmény, valamint a felszerelési és díszítési kellekek;

b) az ipartestület kötelekébe tartozó önálló iparosoktól alakult ipari szövetségek azon tagjainak készítményeivel, akik a kiállításon külön ki nem állítanak.

A szövetségek által kiállított tárgyakon alcímeként azok készítőinek teljes czime feltűnő helyen a tárgyakra kiüggasztendő.

5. §. Azok, akik a csoportos kiállításban részt vesznek, külön területre igényt nem tarthatnak; jogában áll azonban a bizottságnak, hogy egyes esetekben,

a midőn a kiállítandó tárgyak sajátosága, vagy érdekessége indokolja és ha rendelkezésére még üres hely áll, a külön kiállítást engedélyezni.

6. §. A kiállító kiállításuk díszítése czimén, vagy kiegészítése czélalól mások önálló készítményeit fel nem használhatják, ki nem állíthatják.

7. §. A kiállítás rendezését és minden ügyeit az ipartestület eljárásága által e czélra egy évre lehetőleg az eljárásági tagok sorából választott negyven tagu bizottság intezi, mely megválasztatása után megalakul: megválasztja kebeléből elnökét, alelnökét, titkárt, jegyzőjét, pénztárnokát és ellenőrt, ki egyszersmind helyettes pénztárnok is.

A bizottság összes tagjai szavazattal bírnak és határozatképes, ha a tagok egyharmadrésze jelen van; szavazatok egyenlősége esetén az elnök elnök szavazata dönt. A bizottság a kiállítás eredményéről esetről-esetre az eljáráságnak jelentést tesz.

8. §. A bejelentés legkésőbb a megnyitást megelőző 10 nappal történik az ipartestület jegyzői hivatalában, melyvel egyidejűleg folyóméterenkint, de minden-esetre legalább 2 korona fizetendő hirdetés, nyomtatvány, tisztogató stb. és tűzkár-elleni biztosítási költségek fedezéére.

A kiállítás díjat be nem fizeti, annak bejelentése tudonem vétetik.

Elkészített bejelentések csak feltételese vétének tudomásul és csak utólag, azon esetben érvényesíthetők, ha a bizottság rendelkezésére még üres hely áll.

9. §. A bejelentésről jegyzék vezetendő, melynek tartalma ni kell: a bejelentés folyó számát, a bejelentő nevét és lakását, tárgyainak megnevezését, darab számát és értékét, miről egy a bejelentés folyó számával ellátott elismervény adatik ki.

Az egyszer befizetett díjak még a bejelentés visszavonása esetén sem térítetnek vissza.

10. §. Helyszűke esetén a helyek a 23. §. b) pontjának figyelembe vételével, a jelentkezés sorrendje szerint osztanak ki.

11. §. Minden kiállítóknak 2 folyóméter hely biztosítatik, kivéve azokat, akik egyes tárgyaik terjedelménél fogva, ennél nagyobb területet igényelnek; ezek részére 4, az ipari szövetségek csoportkiállítására részére pedig 6 folyóméter áll pítatik meg. Minden megkezdett méter egésznek számítatik.

Faltérlet után, legyen az bár mekkora, 2 korona fizetendő.

A megszabottnál több terület egy-egy kiállítóknak csak feltételese jegyeztek elő és csak azon esetben adható, ha az elkésleten (8. §.) jelentkezők területi igényeinek kielégítése után a bizottság rendelkezésére még üres terület áll.

12. §. A kiállító köteles tárgyait legkésőbb a kiállítást megelőző napig a részére kijelölt helyre szállítani és elhelyezni. Aki ezt elmulasztja, annak helyével a bizottság szabadon rendelkezik.

13. §. A kiállított tárgyak a kiállítás bezárása előtt el nem vihetők. Az eladott egyes tárgyak csak elnöki engedély és elismervény ellenében szállíthatók el. Az elszállított tárgyak lehetőleg mással pótlandók.

14. §. Senki a kijelölt helyét mással el nem cserélheti, meg nem oszthatja.

A szükségesnek mutatkozó helycserét csak a bizottság, illetve annak elnöke s csakis azon esetben engedélyezheti, ha arra valamely komolyan figyelembe veendő ok forog fenn és ha az által senki joga nem sértetik, végre ha az a kirakodás előtt kér tik.

15. §. Az elárútitásról minden kiállító maga gondoskodik, lehetőleg személyesen, vagy oly helyettese által, ki a jelen szabályok figyelembe tartása mellett, a látogatókat kellőképen kiszolgálni képes.

A helyettes ténykedéséért a kiállító felelős.

16. §. A kiállításon mindennemű magán-szerencsejáték tilos.

17. §. A kiállítás területén tilos a dohányzás.

18. §. Tilos a kiállítás területén a hangos kínalat, a látogatók hívogatása, áruikhoz való vezetése.

19. A kiállítás tartama alatt a megnyitás és zárás közötti időközökben a tárgyakra a fölügyeletet a bizottság tagjai által gyakorolja.

Napközben és a végleges bezárás után, az elszállításig, ki-ki maga ügyel tárgyaira.

20. §. Minden kiállító tartozik a kiállítás végleges bezárását követő két napon belül tárgyait elszállítani. Aki ezt elmulasztja, annak tárgyai szükség esetében, saját költségére, a bizottság által fognak elszállítani.

21. §. A kiállítás területén minden a kiállítók között fölmerülő, a kiállítással bármily vonatkozásban összefüggő surlódások, panaszok, rendtelenségek és szabálytalanságok elbírálása és orvoslása, a bizottság hatáskörébe tartozik és így esetleges sérelméért senki magának a kiállítás területén elégtételt nem vehet, hanem köteles panaszát a kiállítási irodában e célra rendelkezésre álló panaszkönyvben, vagy szóval az elnöknek bejelenteni.

22. §. Azon kiállító, ki ezen szabályok és a rend ellen vét, a bizottság napi fölügyeletet gyakorló tagjai vagy az elnök által szóval, súlyosabb esetben pedig bizottsági határozattal megítélik; ismételt esetben pedig kiállítási joga bizonyos időre vagy végleg megvonatik.

23. §. A bizottság jogai és kötelességei:

a) Megállapítja a kiállítás helyét, a megnyitás és bezárás idejét és ezt alkalmas módon közhírré teszi;

b) kijelöli a kiállítók helyét, leh. tőleg szakmankénti csoportokban és korszerinti sorrendben;

c) gondoskodik a kiállított tárgyak tűzkárelleni biztosításáról;

d) fölügyel szakértői által arra, hogy csak az ipartestület kötelekébe tartozó önálló iparosok és csakis a saját műhelyükben készült tárgyakat állítsanak ki; visszautasítja az oly tárgyakat, amelyekről kiderül, hogy nem az illető kiállító készítené;

e) fölosztja tagjai között sorrendben a fölügyeletet;

f) gondoskodik a rendről és arról, hogy a kiállítás látogatóinak kényelmét oda nem való egyének ne zavarják;

g) elintézi a kiállítók közt esetleg fölmerülő surlódásokat (21. §.);

h) fölügyel arra, hogy a kiállítók tárgyaikat hangosan ne kínálják, a látogatókat saját helyükhöz ne hívogassák, ne vezessék (18. §.);

i) gondoskodik arról, hogy azon kiállítók, a kik egyes iparágak meghonosítása, fejlesztése, versenyképessé tétele és izléses előállítására által felütnék, érdemeik alkalmas módon elismeressenek, megjutalmaztassanak (24. §.);

k) szerzett tapasztalatai alapján a kiállítókat gyakorlati és így kelendőbb tárgyak készítésére ösztönzi, szükség esetén részükre mintákat szerez be;

l) a kiállítás és vásár sikerének előmozdítására sorsjátékot rendez, melyhez a tárgyakat a kiállított cikkekkel szerzi be oly módon, hogy a nyereménytárgyak száma minél több legyen.

24. §. A kiállítás és a sorsjegyek jövedelmeinek netaláni fölöslegéből fedezi a kiállítás költségeit, a jutalmazásokat, az ezután fennmaradó fölösleget pedig a 2-ik §-ban írt célra az előjáróság által megjelölendő pénztáratnál gyűjtsendő összeg helyezi el, a betéti könyvet az ipartestület pénztárába megőrzés végett beadja.

25. §. Minden a kiállításból és sorsjátékból származó bevételeknek és pénztörlőségeknél a 2. és 23. §§-okban rendelt céloktól eltérő, de mindenestre csakis az ipartestület önálló iparos tagjainak közös érdekeit szolgáló célra leendő fordítása iránti határozathozatal az előjáróságnak tartatik fenn.

26. §. Ez n szabályok minden kiállítóra, valamint a bizottság tagjaira kötelezők.

27. §. E szabályok az előjáróság jóváhagyása után azonnal életbelépnek és végrehajtásával a 7. §-ban írt bizottság bízatik meg.

Szeged, 1902. okt. 20.

Kereskedelmi és iparkamarák.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara e hó 14-én tartott teljes ülésének ipar-ügyeket érdeklő kivonatos ismertetése;

Az elnökség előterjesztést tesz arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter leiratához képest a közös hadsereg részére kisiparosok által szállítandó bőripari cikkekre kiírt és a kamara által a legszélesebb körökben közzétett pályázat alapján következő ajánlatokat küldötték be a kerület kisiparosai:

1. A szegedi bőripari raktárszövetkezet 319 tagja,

2. Keczkó János csizmadia-mester vezetése alatt álló hmvásárhelyi alkalmi szövetkezet 35 tagja,

3. Ferenczy Pál csizmadia-mester vezetése alatt álló hmvásárhelyi alkalmi szövetkezet 30 tagja,

4. Franczisti Sámuel csizmadia-mester vezetése alatt álló hmvásárhelyi alkalmi szövetkezet 34 tagja,

5. Mikik Lajos csizmadia-mester vezetése alatt álló hmvásárhelyi alkalmi szövetkezet 20 tagja,

6. Szijártó József csizmadia-mester vezetése alatt álló hmvásárhelyi alkalmi szövetkezet 28 tagja,

7. Czutor Ferencz csizmadia-mester vezetése alatt álló hmvásárhelyi alkalmi szövetkezet 28 tagja,

8. Balog Sándor csizmadia-mester vezetése alatt álló hmvásárhelyi alkalmi szövetkezet 21 tagja,

9. D. Tóth László csizmadia-mester vezetése alatt álló szentesi alkalmi szövetkezet 103 tagja,

10. Fejes István csizmadia-mester vezetése alatt álló kulai alkalmi szövetkezet 40 tagja mindennemű mennyiségű lábbeli és

11. a bezdáni bőripari raktárszövetkezet 33 tagja pedig 1200 pár bakancs és könnyű cipő szállítására.

Az elnökség jelenti, hogy a beérkezett ajánlatokat fölterjesztette és a pályázók részére, az ajánlattevő kisiparosok számára arányosan, minél nagyobb megrendelés átengedését kérte.

Olvastatott a kereskedelemügyi miniszter 59.402. sz. leirata, melyben véleményt kíván arról, vajjon fióküzletek alapításánál megengedhető-e:

1. hogy valamely képesítéshez kötött iparnál az üzlettulajdonos lakhelyén kívül nyitott fióküzletben üzletvezető gyanánt olyan önálló iparos alkalmaztassék, ki nem az illető iparágra nézve bír képesítéssel?

2. hogy valamely képesítéshez kötött iparnál az üzlettulajdonos lakhelyén kívül nyitott fióküzletben üzletvezető gyanánt olyan önálló iparos alkalmaztassék, kinek az illető iparágra nézve a szükséges képesítése meg van?

3. hogy valamely képesítéshez kötött iparban a fióküzlethez üzletvezető gyanánt olyan egyén alkalmaztassék, kinek nem az illető, hanem valamely más iparágra van meg képesítettsége?

Az *iparosztály* mind három kérdésre nemleges választ javasol, mert föltétlenül szükségesnek tartja, hogy a visszaélések kikerülése végett, üzletvezetőként csupán oly — az illető szakmában képesített — iparosok legyenek alkalmazhatók, kik az ipartörvény 4., 5. vagy 6. §§. határozatainak megfelelnek, tehát önálló ipar gyakorlására jogosítottak ugyan, de e mellett saját üzletük nincs, illetve önállóan, külön nem üznek ipart.

(Folytatjuk.)

A *kolozsvári kereskedelmi és iparkamara* 1902. november 12-én tartott üléséből. A honvéd és közös hadsereg lábbeli szállítására csak a tordái és kolozsvári alkalmi szövetkezetek pályáztak. A mult évre kiosztott mennyiséget kifogás-talan minőségben beszállították. Pártolta a szegedi kamara azon indítványát, hogy a hazai diszműáruk főképp emléktárgyaknak alkalmas hazai iparkészítmények elárúsítása a vasuti állomásokon lehetővé tétessék, de nem egyedáruság útján; ugyanily módon forgalomba hozandók az ily hazai készítmények az ország nagyobb főrdőin is. Támogatásra alkalmasnak találta a kamara az aradi társintézet azon fölterjesztését is, hogy az állami kedvezményben részesülő vállalatok kötelezve legyenek az építési anyagokat hazai forrásokból szerezni be és az építéshez hazai munkaerőket alkalmazni. A szabók és cipészek tanfolyamai ügyében Gyulafehérvár, Torda, Deés és Besztercze kérelmeztek s e kérésekről a kamara jelentést tett a miniszterhez. A miniszter tudomásul vette, hogy a kamara a kerületi segéd- és tanonezmunkakiállítását ez évről a jövő évre halasztotta. Sajnálattal vett tudomást a kamara a kereskedelmi miniszter azon kijelentéséről, hogy az állandó iparkiallítási csarnok építési költségeihez hivatali elődjétől kitalásba helyezett 50.000 korona hozzájárulást visszavonta, miután a belügyminiszter nem hagyta jóvá Kolozsvár törvényhatóságának azt az elhatározását, hogy a csarnok költségeihez a maga részéről is ugyanannyival hozzájárul. A kolozsvári pékek a vasárnapi munkaszünetről szóló miniszteri rendeletet a vidéki városokra nézve akkép óhajtanák módosítani, hogy a munka megkezdése vasárnap 11 órától tétessék esti 9 órára. A kamara a kérést pártolólággal terjeszti fel és támogatás végett megküldi a társ kamaráknak. A magyar gyáriparosok országos szövetségének megalakulását a kamara melegen üdvözölte s együttes működését készséggel ajánlta fel. A nagyenyedi papírdoboz gyárról, a mely az országban még egyedül áll, a kamara szakértői szemle alapján a miniszterhez jelentést tett.

A sodronyszövetnek a megrendelési tilalom alól való kivétele ellen a kamara a helybeli érdekeltségre hivatkozva kifogást emelt.

A *debreczeni kamara november 3-iki üléséből*. Az államvasutak elárúsító csarnokai ellen mozgalom indult meg. A kamara úgy találta, hogy az a kár, a mit egy-egy ilyen állomási csarnok az illető hely detail kereskedésének okoz, elenyészőleg csekély, az a haszon pedig, melyet az országos elárúsító szervezet a magyar iparnak tesz, melynek czikkeit kizárólagosan árusítja, lényeges. A kamara csak azt kívánja biztosítani, hogy a vidéki állomások e csarnokai kötelesek legyenek az illető vidék speciális helyi iparcikkeit felvenni és árusítani. — Ország-szerte szabályozzák a kéményseprési ipart s beosztják a városokat és vármegyéket munka-kerületekre. Így tett legutóbb Szatmár- és Szabolcsvármegye, melyeknek szabályrendeletei a közgyűlés előtt feküdtek. Ezek ellen részint a községeknek, részint az érdekelt iparosoknak többféle kifogásaik voltak. Ezeket a kamara titkára vidéki körútja alkalmával megbeszélte az illető iparosokkal s most a közgyűlés oly véleményre mondott a miniszternek, hogy abban ezek az iparos érdekek is meg vannak óva. A szakiskolai segélyből a közgyűlés különböző folyamodó tanonecziskolák részére 4470 korona segélyt utalványozott, ezek között a debreczeni pinczér-iskola is kapott 190 koronát. A máramarosi iparfejlesztő bizottságnak a jövő évre 700 korona segélyt biztosított. Végül a debreczeni ipartestület által rendezendő karácsonyi vásár jutalomdíjaira 60 koronát utalványozott.

Levél.

T. Szerkesztőség!

„A Mi Lapunk“ 7. száma „Egy kis buzditás“ című cikkét szükségesnek tartanám, hogy minden számában más és más formában tegye közé és ajánlom az ország összes iparosainak, hogy mint a tizparancsolatot, százszor, ezerszer olvassák el, míg könyv nélkül megtanulják és naponta a szövetkezéssel foglalkozzanak; mert csak így lesz mindenütt iparos-szövetkezet, akár műhelyi, akár nyersanyag beszerzési, akár kiállítási szövetkezet. Én is tudnék egy szövetkezet-tervezetet. Ezerféle ennek a módja és előnye. Ha majd ilyen szövetkezet hazánk minden városában létezni fog, akkor lesz csak és lehet az iparos büszke, hogy iparos lett; csak firtassa „A Mi Lapunk“ minden számában, mert ezzel az eszméjével találta el a szegét a fején; csakis ez kell a magyar iparosnak, hogy legyen! A szövetkezet felülmulja majd még az osztrák ipart is. Meglátja a szerkesztőség, hogy a hazai ipar fellendülését önöknek fogja köszönni. Ajánlatosnak tartanám, hogy szerezze be több lé-

tező szövetkezet alapszabályait és tegye közzé azokat, hogy az iparosok megismerjék azon módokat, melyek alapul szolgáltak az alakításoknál. Én már előre látom, hogy hazánk iparossága fel fog ébredni álmából s hogy ébresztője „A Mi Lapunk“ lesz, kiknek altatója az osztrák ipar volt. Ez a lap az, mely már cziménél fogva is test a mi testünköl és vér a mi vérünköl. Ez a lap fog bennünket a boldogabb megélhetéshez vezetni. Ez a lap lesz az, mely ha mi iparosok boldogok leszünk, akkor ő is velünk fog örülni. Ennek a lapnak, a mely az iparosoknak a szövetkezést ajánlja, nem szabad egyetlen, legszegényebb iparos házában sem hiányzani: ha nem képes egy maga előfizetni azt az évi 4 koronát, akkor álljanak össze 2—3—4-en és rendeljék meg közösen. Tárják abban ki bajait, tudassák ennek a lapnak útján az intéző körökkel, hol és mi fáj nekik!

Hát csak előre t. szerkesztőség, mert igen hálás uton haladnak. Ti pedig, iparos-társaim sorakozzatok! Segítetek „A Mi Lapunk“-nak és vegyétek le kalaptokat az ilyen lap szerkesztősége előtt!

Vonatkozással Kratochwil iparostárs azon állítására, hogy egyik iparos a másik megkárosítására adja el portékáját, nem helyeslem. Igen sajnós, hogy bajaink kuforrását ön magunknak tulajdonítjuk. Higgyék el társaim, hogy némelykor az iparos oly kényszerhelyzetbe jut, hogy saját árban is kénytelen a portékáját elpredálni. Hiszen önök is tettek már így! De nem azért tettek és tesznek így, hogy társaiknak és maguknak ártsanak, hanem azért, mert kényszerhelyzetbe jutottak; a kényszerhelyzet alatt én ezer és ezerféle bajt értek, a mely bajokon csakis a szövetkezet fog segíteni; no meg majd az önálló vámterület, ha lesz?! De legtöbb kárt tesz köztünk a szabadipar; ezt a rákfenét kellene mielőbb a mostani viszonyokhoz mérten szabályozni, mert már nagyon avult, de addig is csak szövetkezzünk, mert ez egy oly hatalmas tényező, melylyel a társadalom első soraiba emelkedünk fel. Előre! Isten segíts! Le az osztrák iparral! — Békés-Csaba, 1902. nov. 22-én.

Kiss József, bádogos.

Tekintetes Szerkesztőség!

Becsés lapjának megjelenése óta figyelmes olvasója vagyok, melynek dús tartalma s azon irány, melyet az iparososztály, istápolására cikkében kifejt és folytatni szándékozik, hízegés nélkül mondhatom, megnyerte minden olvasójának rokonszenvét. Lap még eddig soha ily tartalomdúsán, ily őszinte nyíltsággal nem tárgyalta az iparosok érdekeit érintő dolgokat, mint „A Mi Lapunk“. Istentől áldást és sikert kívánok odaadó működésükre s óhajtom, hogy becsés lapját hazánk minden iparosa olvassa, akkor bizton reménylem, könnyű lesz megteremteni az igazi magyar ipart, mert „A Mi Lapunk“

szelleméből erőt merithetünk az összetartásra s egyesülterővel győzedelmeskedni fogunk mindenben.

Bizalomteljes szívvel vagyok a tekintetes szerkesztőségnek őszinte tisztelője

Csurog, 1902. november 26-án,

Berecz István, fodrász-mester.

Rendeleték és elvi határozatok.

Kovács-iparosok kaszák előállításával és elárúsításával külön iparigazolvány nélkül is foglalkozhatnak. K. M. 1902. nov. hó 11-én 71,373. sz. a. hozott elvi határozata.

A kenyérsütés mint háziipar. K. M. 1902. nov. hó 17-én 60,654. sz. alatt kelt rendelete. Torontál vármegye alispánjának. K. I. és társai n.-i pékiparosoknak közvetlenül hozzám intézett kérvényét, melyben az iránt folyamodnak, hogy a kenyérsütő asszonyoknak jogait és köteleességeit a változott viszonyok figyelembevételével szabályozzam és kimondjam, hogy a kenyérsütő asszonyok az esetben, ha a forgalomba hozott kenyéret nem saját termésű lisztből állítják elő, az ipartörvény rendelkezése alá esnek és iparigazolványt váltani kötelesek, hivatalos másolatban azzal a felhívással küldöm le czimnek, miszerint a folyamodókat az illetékes elsőfoku iparhatóság útján a következőkről értesitse:

Arra nézve, hogy a kenyérsütő asszonyok által eszközölt kenyérsütés mily határok között tekinthető háziiparnak és mikor tekintendő az már a pékipar keretébe vágó, az ipartörvény rendelkezései alá tartozó tevékenységnek, általános szabályokat felállítani nem lehet, mert azon körülmény, hogy valaki a kenyérsütést háziiparszerűleg űzi-e, vagy sem, egész alaposággal csak az összes konkrét körülmények kellő mérlegelése alapján bírálható el. Épen ezért a folyamodók érdekeiket csak az által óvhatják meg, ha minden egyes esetben, amidőn azt hiszik, hogy a kenyérsütő asszonyoknak a háziipar czime alatt folytatott tevékenysége a háziipar körét meghaladja, az illetékes elsőfoku iparhatóságnál följelentést tesznek. Az elsőfoku iparhatóságnak azután módjában lesz az összes konkrét körülmények kinyomozása mellett megállapítani, tullepte-e a panaszlott a háziipar körét s ha igen, ugy köteleességében lesz a kellő intézkedéseket megtenni. Az elsőfoku iparhatóság határozatai ellen természetesen fölebbezésnek van helye a II-od, illetve III-adfoku iparhatósághoz.

Azt, hogy a kenyérsütő asszonyok az esetben, ha a forgalomba hozott kenyéret nem saját termésű lisztből állítják elő, az ipartörvény rendelkezése alá esnek és iparigazolványt váltani kötelesek, már elvi okokból sem vélném kimondhatónak, mert igen sok esetben a háziipar teljes elfojtását jelentené, ha kimondatik, hogy háziipari cikkek csak az illető egyén saját terményeiből állíthatók elő.

„A MI LAPUNK“ TÁRCZÁJA.

Iparosaink társadalmi helyzetéről.

Levél Ernő barátomnak.

Irta: F. F.

(Folytatás.)

Igy megy ez végbe minden népnél, minden államban, a helyi viszonyoknak megfelelő árnyalatokkal.

Messzire vezetne e tények további magyarázása és fejtegetése; tárgyamhoz szorosan nem tartozik; azért csak utalok a hatalmas közületeket képezett olasz köztársaságokra, német kereskedelmi városokra, melyek egyik-másikának világhatalmát a középkorban és ujkor elején polgárainak erényei alapították meg és tartották fenn. Nálunk is példát szolgáltatnak a kiváltságok tömegével körülbástyázott szász városok s a példa annál érdekesebb, mert hisz ezek lakói bevándorolt iparosok.

Ráműtöttem futólag a tényekre, a mennyiben további fejtegetésemhez szükségesek.

Nálunk a nemesi és polgári osztály elkülönülése ellenére az ellentét kiélesedését gátolta az a körülmény, hogy a városi polgárság (mert az ipart úgy szólván csak a városokban üzték) a maga összességében — mint egy képzett személyiség — tagja a szent koronának, részese a szent korona hatalmának, jogainak és védelmének. És valószínűleg ez akadályozta meg azt, hogy gyenge uralkodó egyéniségek daczára a városok Nyugat példájára államunkban külön államokká ki nem fejlődhetek.

E korban élt és virágzott a polgári becsület fogalma.

A polgárság, az iparososztály közmegebecsülésének megőrzésére jó szolgálatot tett a külföldről honosított czéh-rendszer is.

Az által, hogy az iparüzés csak tagjainak volt megengedve; hogy a taggá válás feltételei: megfelelő képzettség és feddhetlen becsület — próba és vizsgálat tárgyává tették; hogy a tagok jogai és kötelességei aprólékosan és pontosan körvonaloztattak, a tagok felett való és ezeknek majd benső családi életéig kiterjesztett felügyeleti jog és ennek gyakorlása életre valóan szabályoztatott; hogy ily szervezéssel kifelé tekintélyt, élet- és cselekvésre képes hatalmat jelentett; hosszú időre biztosított a czéh-rendszer önmagának a köztudatban erősen gyökerező népszerűségét. Ezt annyira, hogy a nemzeti és idegen származású tagok között tett megkülönböztetés is csakhamar elenyészik, bár egyes iparágakat tulnyomóan bevándorlottak üzték.

A czéhek szerint való szervezkedés sokban tanulságos, de abban mindenesetre, hogy a közös szervezkedés a tagjai viselkedésére, belső életére kiterjeszkedő szigorú felügyelet s jogainak, állásuknak kifelé való féltékeny őrzése és megoltalmazása mennyire szükséges és hasznos.

A szabadság korszakának utóbb támadt szellője sorvasztólag hatott minden nehezkesebb, kizárólagosságra törekvő szervezkedésre. A verseny-szabadság eszméje az egyén korlátlan érvényesülhetésének jelszava ledöntötte a társadalom gátló korlátait, köztük a czéh-rendszer is kimulik.

Sokan rejtették fájó szívvel családi ereik közé a czéh-tagsági leveleket, akárcsak a nemesi kutyabőr, de a haladás, az újítás szelleme nem kegyelmezett a romantikának.

Megszületik az iparszabadság, helyesebben az iparüzés szabadsága oly értelemben, hogy mindenki szabadon választhat iparágat, szabadon üzheti foglalkozását s csak némely közvetlen vagy közvetett uton az államtól származó közrendészeti, közbiztonsági, közegészségi és közgazdasági szempontokból felállított szabályokhoz kell alkalmazkodnia, csak ily feltételeknek megfelelnie.

Nagy haladás volt a felszabadulás, de ugyancsak ez szülte a mai helyzetnek egyik-másik ferde, viszás, beteges kinövését, köztük azt, a mit „hátrányos társadalmi helyzet“ neve alatt iparunk valamelyes joggal felpanaszolnak.

Hogy a szabadság főnséges eszméjéből mint fejlődhetett ki a mai állapot, a kifejlődés távolabbi és közelebbi okairól, továbbá arról, hogy az okok megszüntetésére irányuló javaslatokkal és tervvel a beteg állapot orvoslása mint volna megkísérélhető, minderről más alkalommal fejtem ki gondolataimat.

H I R E K.

Állandóan figyelemmel kísérjük hazai kivitelünket, nemcsak kizárólag a mives iparra vonatkozókat, hanem mivel hazánk iparosainak egy része ipara mellett gazdasággal is foglalkozik, az ipar-gazdaságunkat és a háziipart érdeklőket is rövid kivonatban közölni fogjuk. Ez által nem célunk iparosainkat külföldi hódításokra s a hazai piacok elhanyagolására ösztönözni, mert addig, míg a hazai piac a külföldé, legfőbb törekvésünknek oda kell irányulnia, hogy azt magunknak visszahódítsuk. Ezt nemcsak hazánk iránti kötelességünk, hanem saját jól felfogott anyagi érdekeink is parancsolják. Sokkal könnyebb hazai piacainkat meghódítani, mint a külföldit, mert a mi piacaink szükségleteit ismerjük s itt áruinkat kevesebb költséggel értékesíthetjük. De tény, hogy minden országnak, minden nemzetnek meg vannak a maga fölösleges, különleges termelvényei, amelyeknek az ország határain kívül való értékesítése válik szükségessé, azért hasznos szolgálatot vélünk teljesíteni ezen közleményeinkkel.

Érdeklődőknek szívesen szolgálunk díjmentesen bővebb felvilágosítással, ha ezért hozzánk fordulnak.

— A Szeged-kerületi iparmuzeum a szegedi kereskedelmi és iparkamara házában nyitva áll vidékiek részére naponta, helybeliek részére vasárnaponként.

— **Az időszaki helyi iparoskiállítások alapszabályai** A szegedi ipartestület kiállítási bizottsága a gyakorlati téren szerzett tapasztalatai és megfigyelése alapján olyan alapszabályt dolgozott ki, amely irányadóul szolgálhat más ipartestületeknek is hasonló célra. Az alapszabályokat mai számunkban közöljük egész terjedelmében, miután a bizottság — az eddigi szokástól eltérve — azokat az érdeklő iparosokkal külön lenyomatban nem közli, hanem megbízást adott lapunk szerkesztőségének arra, hogy *lapunk útján közölje az érdekeltekkel*. Mely körülményre azzal hívjuk fel az érdeklődők figyelmét, hogy lapunk jelen száma teljesen díjtalanul küldetik meg részökre. Amennyiben azonban az alapszabályzat iránt érdeklődők közül egyik-másik iparostársunk lapot nem kapott volna, de egy ilyen birni óhajt, sziveskedjék ez iránt szerkesztőségünkhöz fordulni, ahol is legkészebben szolgálunk vele.

— **Polgártársat kitüntető elismerés.** A szegedi ipartestület nesztorát és diszelnökét, *Reiner Ferencz*, közbecsülésben megőszült iparostársunkat, a közérdek lelkes képviselésének elismerése jeléül, Halmos Bálint műkedvtelésben készített, szép gyakorlatra valló domborművü arczképpel lepte meg, melynek leleplezésénél a szép számu, köztiszteletben álló családtagokon kívül részt vettek még: Kalmár István, Lábdy Antal, Róth Róbert, Bozsó János, Schütz János, Szakál József és Császár Ferencz, kik úgy is mint tisztelői, úgy is mint az ipartestület vezérferfiái hódoltak az agg vezérnek. Rövid, de szép beszédben ecsetelte Kalmár István az agg férfinak a társadalom minden terén elért hervadhatlan érdemeit, mire az ünnepezt diszelnök örömtől hullatott könnyeknél egyébként alig tudott felelni. Meghatottan rebegte el köszönetét, de szavai és arcvonásai többet fejeztek ki, mintha legékesebben adott volna kifejezést meghatottságának. Tartsa meg őt a Mindenható iparosaink díszére még sok, sok éven át.

— **Szaporodunk!** Nagy büszkén említette a kereskedelemügyi miniszter, hogy 10 év alatt 10 százalékkal szaporodott az iparosság. De arról nem szól, hogy ezek között hány iparos ment tönkre. Hány iparos van, a ki a 10 év alatt elvesztve vagyonát, nevét, de azért csak „iparos“ maradt, mert hát nem lehet más az istenadta... Élni csak kell, az iskolaszolgai és váltóóri állás pedig oly kevés! De meg azt sem említi miniszterünk, hogy hány olyan iparos van, a ki csak azért váltott iparjogot, mert mint segéd nem kapott alkalmazást és mint önálló mégis csak hozzájut egy-egy pár mödlingi czipő talpalásához... Az a fő, hogy az iparosok számának emelkedésével kisebbedett-e

a behozatal és hogy jobbak lettek-e a megélhetési viszonyok? Erre pedig bajos kedvező választ találni.

— **Megerősített alapszabályok.** A kereskedelmi miniszter a csurogi ipartestület alapszabályait jóváhagyta.

— **Munkások vasárnapja.** Folyó hó 23-án, mult vasárnap folyt le az állami felsőkeresk. iskola vegytani termében, nagy és figyelmes hallgatóság előtt az idei második nyilvános vasárnapi előadás, melyet nagy érdeklődéssel és figyelemmel hallgattak az egybegyűltek. Az első óra alatt Illy József, a második óra alatt pedig Gagyy Dénes felsőkereskedelmi iskolai tanár tartott tartalomdus, szép és magvas előadást. Iparostársaink a vasárnap délutáni munkaszünetet jobb helyen nem tölthetnék, mint ha ezen tanulságokban gazdag előadásokra eljárának; amit legmelegebben ajánlunk.

— **Az üzleti czégekről.** Az „Esti levelek“ről országosan ismertté lett Tóth Béla, közelebb tollára vette a budapesti üzleti czégek izléstelenégeit s azokról sok megszívlelésre méltó igazsággal tart lesújtó bírálatot. Nagy hiba, hogy az üzletemberek kevés sulyt fektetnek az üzletek ismertetése körüli eljárásukra, holott az értelmes s nem ritkán jó izléssel bíró szemlélőre nem csak rossz benyomással vannak az izléstelen czégtáblák és ezek értelmetlen, összefüggéstelen feliratai, hanem méltán támadhat kétsége különösen az iparos értelmisége, szakmabeli megbízhatósága felől is. Az ily tökéletlen formában és szöveggel előállított czégek úgy a tulajdonost, mint a készítőjét egyaránt kiteszik a jogos bírálat tárgyává. Nincs értelmes szemlélő, kinek gunyos mosoly ne ülne ajkára, a mi dőn lépten-nyomon a szemébe ötlő izléstelenégekkel találkozik. Hát még ha a következő felírásokat olvassa: műbádogos, műlakatos, mű férfi-czipő készítő, aranyművész, vegyi tisztító és javító műszabó stb. stb. Bizony ideje volna, hogy iparosaink több gondot fordítsanak üzleti czégeikre!

— **Helyes pályázati rendszer.** Mig nálunk minden negyobb szükségletet egyes gyárosok vagy csoportok szállítanak és elütik a versenytől a kisiparosainkat, Németországban utánzásra méltó rendszer divik. Csak példának említyük fel a bőraru szállításnál követett eljárást. Németországban ugyanis minden ezred külön-külön fedezi szükségletét oly módon, hogy kivágott bőrre hirdetnek pályázatot, a melyeken az illető városok bőrkereskedői pályáznak a szállításért. A legénységnek azután kiadják páronként a készbőrt, a melyből tetszése szerint, bármely czipésznél, katonai előírás után ugyan, de saját lábmértéke szerint csináltatja a czipőt. Németországban tehát az összes tényezők résztvesznek a szállításban: bőrgyárosok, timár- iparosok, bőrkereskedők és czipészek és szegek beszerzésénél a helyi vaskereskedők stb. Saj-

nos, az ilyen ujitásra, mely az összes érdekelt köröket kielégitené, nálunk gondolni sem lehet, mivel a hadsereg vezetősége rendületlenül az eddigi módszerhez ragaszkodik. Az adott viszonyok között az érdekcsoporton kívül álló vidéki bányások követelése a szállítások nyilvános kiírása iránt, nemcsak hogy jogosult, hanem a törvényben is elő van írva. Más kérdés azonban, hogy a nyilvános versenytárgyalás a vidéki gyárak részére fog-e birni gyakorlati étékkel? Mert a hadsereg vezetősége a szükséglet 50%-át csak oly gyárnak vagy csoportnak adja ki, a mely az összes feltételeket — magas biztosíték, mindenkori jelentékeny készlet bányákban, stb. — teljesítheti. A vidéken pedig kevés olyan bányásunk van, aki egymaga a követelményeknek megfelelni volna képes és ezeknek is előbb új csoportokat kellene alakítani, hogy sikerre való kilátással léphessenek küzdelembe, amiről különben irány cikkünkben kimerítőben irtunk.

— **Vita-est a szeged-felsővárosi iparos-körben.** Említettük, hogy ez a buzgó és tevékeny új egyesület dícséretes működésének programjába fölvette a *vita-esték* rendezését is, mely alkalmakkor a napirenden levő ipari kérdések megbeszélését tűzte ki a kör célul. Az első vita-est f. hó 29-én (szombaton) esti 7 órakor kezdődik a felsővárosi Római-körut 32. sz. a. (a Martonossy-féle vendéglőben) levő körhelyiségben, amikor is a Szegeden létesítendő „*ipari árucarnok-szövetkezet*“ ügye fog tárgyalatni, melynek részletes terve szakszerű előadás mellett kerül szőnyegre. A vita-estre ezuttal hív meg minden érdeklődő iparost a kör elnöksége. Külön meghívókat nem bocsát ki a kör, de szívesen lát minden érdeklődőt.

— **Gyönyörű házi-iparcikkeket,** sásbélből fonadékokat, küldött be hozzánk a nagybányai jótékony nőegylet elnöke a munka kivitelének megbirálása, valamint az ott házilag készült iparcikkek bemutatása céljából. Igazán oly szépek, oly kitűnőek a különféle kivitelű kosárcák és egyéb házi szükségleti cikkek, hogy azok megtekintésére felhívjuk a nagy közönséget s főleg az ily cikkekkel foglalkozó kereskedőket, a kik ezen készítmények árusításával polgári haszon mellett a jótékony nőegylet nemes törekvését is előmozdithatják. A mintapéldányok Babos Elek kötszövő-telepén és üzletében bármikor megtekinthetők.

— **Emberbaráti adomány.** Szathmáry Károly, a kassai iparkamara közelebb elhunyt elnöke végrendeletileg ezer koronát hagyott az ottani betegsegélyző pénztárnak.

— **Új rendszerű bakancs.** Egy zsolnai cipész egy csattos cipőt tervezett, mely szerinte sokkal czélszerűbb, mint a katonáék által most használt fűzős bakancs. Az érdemes iparos elismerést érdemlő törekvése közben aligha gondolt a katonáék czopfjára.

— **A fővárosi sütőiparosok** mozgalmát indítottak gépüzemre berendezendő sütődék felállítására; ezen mozgalom rugója aligha nem a segédek gyakori bérmozgalma.

— **A képesítés kijátszásának korlátozása** czéljából helyes álláspontra helyezkedett a szegedi kereskedelmi és iparkamara az e hó 14-én tartott közös ülésében. A kereskedelmi miniszter megszüntetni kívánja az idegen helyiségekben nyitandó fióküzletek körüli visszaéléseket, kérdést intézett a kamarához az üzletvezetők képesítettségének meghatározása tárgyában, mire nézve a kamara javaslatában azon álláspontra helyezkedett, hogy az ily fióküzleteknél csakis az azon szakmában képesítettséggel bíró iparos alkalmazható üzletvezetőként. Ha a miniszter ezen minden kijátszásnak véget vető javaslatot kellő méltatásban fogja részesíteni, sok visszaélésnek szakítja végét. Üdvözljük kamaránkat ezen helyes állásfoglalásáért! A kérdésre vonatkozó részleteket lapunk más helyén találják olvasóink.

— **A fővárosi szobafestők szakrajz tanfolyama** folyó 15-én nyílt meg. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást az iskola igazgatója ad (Oroszlán-utca 1. sz.)

— **Magyar áruk Várnában.** A várnai alkonzulátus október havi jelentése kiemeli, hogy a magyar gyártmányok Bulgáriában mindinkább tért foglalnak. Öntött vaskályhákból pl. a szükségletet eddig német gyárak fedezték, most egy magyar gyár szállított kisebb háztartásoknak való kályhákat, melyek olcsóságuk és czélszerű szerkezetük miatt jól keltek. Az importőrök csak az miatt panaszkodtak, hogy a galatzárnai uton sok kályha eltört. — Egy magyar gyár októberben hidraulikus meszet szállított, mely jól kelt. Csomagoló papír 22,107 kg. jött egy magyar gyárból. Végül magyar czukor érkezett oda nagyobb mennyiségben és további szállítmányokat is várnak.

— **A sztrájkok ellen.** A német munkaadók védegylete, melyet nem rég alakítottak Düsseldorfban és amely Berlinben székel, elhatározta, hogy a sztrájkok ellen való védekezésre alapot létesít. Az egyesületnek 26 városban 1300 tagja van, a kik mintegy 20.000 munkást foglalkoztatnak.

— **A budapesti (ipari) munkaközvetítő intézetnél** az e heti kimutatás szerint 5752 munkás keres foglalkozást, kik közt majdnem minden iparág képviselve van; hiányzik azonban és munkát kaphat helyben: 4 fémcsiszoló, 1 ércznyomó, 1 galvanizáló, 1 kávépörkölő; vidéken: 1 aranyműves keresztény, 1 mézeskalácsos, 5 órás, 1 kötszerész, 2 szűcs, 1 keményítő, 1 czimfestő, 46 férfi-, 4 női- és 11 magyar-szabó, 36 cipész, 8 csizmadia, 3 damaszkszövő, 1 paplanos, 2 szappanos, 1 kaptafa-, 1 sámfa-készítő, 13 faesztergályos,

4 pipaszár-esztergályos és 38 kádár. Keresnek továbbá: vasalónőket, székfonónőt, fehérenművarrónőket, könyvnyomdai berakó nőket, könyvkötődékben hajtogatónőket, doboz-készítő nőket, harisnyakötő nőt, férfi- és női-varrónőket. Inasfiukat felvesznek: asztalos, bádogos, cipész, czimfestő, fényező, faesztergályos, kárpitos, czinkografus, lakatos, férfi- és női-szabómesterek, kereskedők, nyomdák és gyárak. Tanuló leányokat pedig: nyomdák, cipészek, varrodák és gyárak. Jelentkezni kell az intézetben VIII. ker., József-körút 36. sz. alatt.

— **Állami kedvezmények.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a magyar királyi pénzügyminiszter hozzájárulásával az Adler Rezső budapesti üveghomályosító és mintázó gyártelepe részére engedélyezett és utóbb a „Mandl és Perlmann magyar üveghomályosító és mintázó-gyár“ czégre átruházott állami kedvezményeket a „Magyar üveghomályosító és mintázó-gyár, Perlmann Dávid“ czégre átruházta; a Hollós Oszkár erzsébetfalvai gyárának lakkot, lakkfestéket és nyomdai hengeranyagot gyártó üzemágai részére engedélyezett állami kedvezmények hatályát az 1902. évi november hó 2-ától számítandó 5 (öt) évre meghosszabbította.

— **Paprika termelőink figyelmébe.** Madridi konzulátusunk figyelmébe ajánlja paprikatermelő és kiviteli cégeinknek, hogy miután a paprikakivitel Spanyolországban most csaknem teljesen szünetel, ezen körülményt kihasználhatnák még pedig akár a spanyolországi kiviteli cégek útján, akár közvetlen teendő ajánlatok által azon országokban, hová a spanyolok paprikát szállítani szoktak. Ezek közé főleg Délamerika tartozik.

— **Mezőgazdasági gépek és eszközök.** Burgasiban az ottani jó termés következtében mezőgazdasági gépek és eszközök, különösen gabonatisztítók és osztályozók jó keresletnek örvendenek, úgy, hogy a raktáron levők mind eladattak. Különösen triőrök, a melyek részben Ausztria-Magyarországból, részben pedig bukaresti behozatali cégek által hozatnak be, jó keresletnek örvendenek.

— **Kézműárak bevitele Üszkübbe.** A szövőipari árak, mint barchet, flanel, atlasz, szatin, az ottani piacon élénk keresletnek örvendenek, pontos szállítás mellett gyorsan vevőre találhatnak. Egy nagyobb mintagyűjtemény beküldése, főleg az olcsóbb fajtákból, igen ajánlható.

— **Kézműáru Widdinben.** Az őszi szezon beálltával az üzletmenet lényegesen javult; legjobban keltek kézmű-, divat- és ruházati árak, kivált kész női ruhák, pelerine-ek, hosszú köpenyek, prémgallérok. A monarchiabeli cégek dominálják a piacot, mert alkalmazkodnak az ottani ízléshez. Kötészővőárut, félgyapjú flanellet, harisnyát, bécsi exportőrök hoztak ezuttal olasz gyártmányt, mely elkelt, mert olcsóbb; de a minőség nem felel meg az igényeknek.

— **A magyar kir. kereskedelmi muzeum keleti mintatára V., Váci-körút 32. sz. d. e. 9—12 óráig,** továbbá a hazai termékek állandó kiállítása, a kereskedelem történeti gyűjtemény, a háziipari kiállítás pedig a városligeti iparsarnokban d. e. 9—12, d. u. 3—6-ig megtekinthető. A ki Budapestre utazik, el ne mulassza ezen nevezetességeket megtekinteni.

— **Egy mexikói cég vas- és aczél-árak** bevitelére ajánlkozik. Kivittel foglalkozó érciparosaink bővebb értesítést szerezhetnek „A Mi Lapunk“ szerkesztőségében.

— **A gyöngyház-kagylókról.** Nem lesz érdektelen a gyöngyházzal foglalkozó iparos olvasóinknak megtudni, hogy az idej gyöngyhalászat a perzsa öbölben igen kedvező. A kihalászott gyöngyök értéke mintegy 4½—7 millió rupia (. . . korona) volt. A kihalászott gyöngyöket főleg Bombayba küldik; ez a gyöngykereskedés központja. A gyöngyhalászat fontos mellékterméke a gyöngyház-kagylók a melyeket a halászok zsákonként 5 rupiáért (. . . korona) árusítanak és szállítanak Európába. Rövid idő óta egy német cégnek fióktelepe van Bahreinben, a mely tisztán gyöngyház-kagylók vásárlásával foglalkozik. Miután hazánk gyöngyház-kagyló szükséglete igen jelentékeny, ajánlatos a közvetlen összeköttetések létesítése és pedig lehetőleg közvetlen érintkezés útján.

— **Üzleti könyvek bevitele Egyiptomba.** Az üzleti és jegyzőkönyvek bevitele folyton emelkedik, úgy hogy a behozatal évente 150—200.000 koronát tesz ki. A minták, valamint a közelebbi beviteli adatok is, megtekinthetők a keresk. muzeumnál.

— **Antwerpenben** az október hónap 3. és 4-én megtartott gyapju vásárra 5255 bál la platai és 91 bál más országbeli gyapju hozatott fel. Ezen mennyiségből eladásra került 3327 bál la platai és 74 bál más országbeli gyapju. A vásár élénk volt, az árak emelkedtek. Jó és szép merinó mondtevideóért jó árakat értek el 5—10 centimmal többet kilogrammonként, összehasonlítva a legutóbbi júniusi vásár áraival. A többi gyapjunemek megtartották az árakat.

— **Horganylemez.** A szerb pénzügyminiszter egy rendeletben kimondta, hogy horganylemezek és ebből való tetőfedelek építési anyagoknak tekintetnek és ehez képest 100 kgkint 3 dinár állami trosarinát fizetnek.

— **Kangarn és cheviot.** Az utóbbi időben, a finom merinógyapju folytonos áremelkedése folytán, a felsősziléziai kangarn és cheviot-üzlet megélénkült a tavaszra tett megrendelésekkel, noha ezen rendelések az alacsony árak miatt a gyárosoknak kevés hasznot nyújtanak. Mohair és alpaccából készült félgyapju szövetekben a kereslet élénkebb volt, az eladás azonban nehezen ment, mert ezen szövetek jórészen divatjukat multák.

Engedélyek a kikészítési eljárásra.

Osztrák czégek részére.

Egy vegyészeti vállalatnak külföldi bádoghulladék vámmentes behozatalára, annak az ön kivonása után leendő kivitelének feltétele mellett.

Egy gépgyárnak külföldi sárgarézlemezek vámmentes behozatalára, az azokból készített szűrő- és tisztítólemezek kivitelének feltétele mellett.

Egy kiviteli czégnek külföldi fa- és taktó-pipák vámmentes behozatalára, felszerelt és tokokkal ellátott állapotban leendő kivitelük feltétele mellett.

Egy tokkészítőnek külföldi fapipák vámmentes behozatalára, szopókákkal felszerelt festett, ugyszintén tokokkal ellátott állapotban leendő kivitelük feltétele mellett.

Vállalatok és árlejtések.

(Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről — melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.)

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségéhez az alábbi I-III. csoportokba sorolt anyagok szállítását 1903. évre, esetleg 1904. és 1905. évekre verseny útján biztosítani kívánja: I. csop. fagygyu, gyertya, szappan stb. II. csop. horganytálák, szegek, kályharészek stb. III. csop. ecsetek, meszelők. Bánatpénz 5%. Határidő: 1. évi december 22.

A körmőcsbányai m. kir. pénzverőhivatal az 1903-ik év folyamán szükségendő, alább felsorolt anyagok szállítására nyilvános árlejtést tart: 3000 drb pénzhordó, 500 drb rézgáliczhordó. A vonatkozó minták a m. kir. pénzverőhivatal szertári osztályában megtekinthetők Bánatpénz 5%. Határidő: folyó évi december 14.

A nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz a torontál-erzsébetlaki ág. hitv. evang. lelkészlak felépítésére; előirányzat 13,305 kor. 98 fill. Ugyanoda a keglevichházi állami elemi iskola építésére előirányzat 12,592 kor. 25 fillér. Határidő: folyó évi december 9.

A budapesti m. kir. állami gyermekmenhely gondnoki hivatalához (IX. Tüzoltó utca 7.) az 1903. évben szükséges, következő cikkek szállítása és pedig: kenyér és zsemlye, marhahus, borjúhús, hentesáru és tej. A felsorolt élelmiszerekre külön-külön is tehető ajánlat; a bánatpénz minden ajánlathoz 1000 korona. Határidő: folyó évi december 5.

A fiumei magy. kir. tengerészeti hatóságához az 1903. évben szükséges papírneműek és iroda-

szerek szállításának biztosítására: bánatpénz 3%. Határidő: folyó évi december 11.

A budapesti m. kir. államépítési felügyelőséghez az 1903., 1904. és 1905. évekre terjedő időre szükséges csomagoló ládák és pénzügy-örsegi vaságyak szállításának biztosítására. Bánatpénz 5%. Határidő: folyó évi december 20.

A magyar kir. államvasutak igazgatóságához az 1903. és 1904. években szükségendő zöld bakbőrök (szattján-marouquin) biztosítására; bánatpénz 5%. Határidő: folyó évi december 11.

A kassai m. kir. államépítészeti hivatalhoz a jablonczai róm. kath. templom helyreállítására; előirányzat 1663 kor. 90 fillér és a hitközség által természetben kiszolgáltatandó vagy 278 kor. 40 fillér készpénzzel megváltható 74 kézi és 42 igás napszám. Határidő: folyó évi december 17.

Kérdések és feleletek.

Kérdések.

8. szám. Egy előfizető a következő kérdést intézte lapunkhoz: „Hol szerezhethék be gömbölyű fas-katulya készítéséhez való gépet és hozzávalót?“

9. szám. Ki tudná t. előfizetőink közül megmondani, hol lehetne sásbelet kapni? (Miótán lapunk hazánk minden vidékére eljut és a sásbél beszerezhetési forrás megismertetésével nemes czélt óhajtunk előmozdítani, kérjük tisztelt olvasóinkat, a mennyiben ilyen beszerzési forrást ismernek, velünk minél előbb tudatni sziveskedjenek.)

Kérjük t. olvasóinkat, hogy az előforduló kérdések iránt érdeklődni és kölcsönös támogatás czéljából, ha a kérdésre felelni tudnak, a feleletet lapunkhoz beküldeni sziveskedjenek.

Hasznos tudnivalók.

(Ezen rovat alatt állandóan közölni fogunk a gyakorlati életben előforduló hasznos tudnivalókat, hogy azokat adandó alkalmakkor t. olvasóink értékesíthessék.)

A bőr vízhatlanná tétele. Prideaux szere a bőr vízhatlanná tételére: 3 r. kaucsoknak 50 r. terpentinolajban való oldata. Ezzel az oldattal 8 napon át naponta beecseteljük a bőrt mindaddig, míg az teljesen nem telitődött s az oldatból többet be nem szi. Szakemberek ezen eljárást kipróbálnak mondják.

Fénylő bőrlakk készítése. Erősen fénylő bőrlakkot nyerünk ha 500 schellakot 60 ven. terpentint, 130 nigrozint és 15 sárga anilint 1500 r. borszeszben oldunk.

Gyenge élesztőt megjavítani. Az élesztőhöz langyos meleg vizet, cukrot és lisztet adunk s ha teljes forrásban van, akkor használjuk.

Régi butort fényesíteni (politirozni). Schellakot borszeszben feloldunk, azután sandalforgácsot és igen kevés kinruszt keverünk hozzá. Ezen keverékbe mártott ronggyal dörögöljük erősen a butort. Ha a butor karczolásos, fényesítés előtt tajtkővel kell bevonni.

Erős csuklásnál a boreczetbe mártott cukor a legtöbb esetben sikerrel használható.

Igen jó boreczetet készíthetünk, ha boreczetben napokig áztatott lencsére gyenge meleg bort töltünk, s a folyadékot lazán (gyolcsal lekötött) edényben mérsékelt meleg helyen több napon keresztül állani hagyjuk.

Országos vásárok.

Decz. 3. Egerbegy, Jászapáti, Kékkő, Felső-Met-zensef, Nagy-Megyer, Poprád, Soborsin.

Decz. 4. Bokdány, Cséffa (Bihar) Feled, Nyirbátor, Stomfa, Stridó, Zircz, Zurány, Dugoszelo (Horvátország.)

Decz. 5. Sárospatak, Uzdi-Szt.-Péter.

Decz. 6. Abauj-Szántó, Bakabánya, Balászfalva, Deregyó, Ecsed, Fogaras, Fülöpszállás, Hochstettnó, Kápolnok-Monostor, Lenti, Magasfalu, Muraszombat, Nagy Dolnicz, Német-Ujvár, Oláh-Lápos, Ottok, Petele, Remete, Szakcs, Szántó, Szászváros, Torda, Turkeve, Váralja, Veszprém.

Decz. 7. Csongrád, Dorosma, Dunapataj, Jászberény, Kis-Ujszállás, Körösbány, Nyárad-Szereda, Zaska, (Horvátország).

Decz. 8. Baranya-Baán, Füzesahony, Király-Helmec, Kis-Szeben, Micske, Nagy-Károly, Nagy-Maros, Teplicz, Pakrac (Horvátország).

Decz. 9. Alsó-Domboru, Barcs, Bokdány, Góncz, Losonc, Miava, Nagy-Károly, Zigráb (Horvátország).

Decz. 10. Erdőd, Érmihályfalva, Nyirbátor, Somos, Sz.-Csanád.

Decz. 11. Trercsin-Baán, Bozók, Göllnitzbánya, Gyalu, Nagymajtény, Pálos-Naymező, Velkápola.

Decz. 12. Apold, Mád, Nagypold, Pozsony, Szilágy-Cseh, Zám.

Decz. 13. Alhó, Békés-Csaba, Bözsöd, Csépa, Debreczen, Dráva-Vásárhely, Duna-Szerdahely, Jászó, Kalóz, Késmárk, Körönd, Légrad, Liptó-Szent-Miklós, Mármaros-Sziget, Miske, Nedelicz, Nemesdéd, Ocsova, Raskó, Selyk, Szent Miklós (Küküllő), Trnóc, Zaránd, Zsarnócza, Légrad (Horvátország), Zimony (Horvátország).

Deczember 14. Arad-Bulyin, Földvár (Márienberg), Gnezda, Gödöllő, Királyhelmec, Mada, Várpalota, Párkány, Tamási, Vaiszló, Vásáros-Namény, Goricza (Horvátország).

Decz. 15. Borossebes, Bur-Szt-György, Bur-Szent-Miklós, Sztropótó.

Decz. 16. Brád, Ghimes, Homonna, Ikervár, Nagy-Mihály, Nagy-Rőcze, Ó-Radna.

Decz. 17. Szepes-Béla, Berethalom, Gyulafehérvár, Miskolcz, Parajd, Sütő, Szakolcza, Szilágy-Somlyó, Nyitra-Ujlak, Zsibó.

Decz. 18. Berencs, Csenger, Mező-Örményes, Pöstyén, Temesvár.

Decz. 19. Sarkad.

Decz. 20. Alsó-Csernáton, Mezőkereszt, Silingvia, Temes-Butyin, Vári, Verebély, Vizakna, Zsolna, Kraljevác (Horvátország).

Szerkesztői üzenetek.

Stark Máté ipartestületi ügyvivő, *Budapest.* Levelező-lapjának vétele után haladéktalanul megküldtük utolsó példányait „Felvilágosításainknak”, de nem utánvétellel. Hogy mi jár érte? Jóakarát és őszinte támogatása a kisiparosok érdekeinek.

Löwenbach Bertalan, Makó. Kár volt az értekezletet nem Szegedre hívni egybe; a jelentkezőket majd külön megfogjuk kérdezni, hogy nem szíve-ebben jönnének-e ide, miáltal a helybeli sütő iparosok nagy szám, ezen értekezletnek, mely e téren az első volna — nagyobb nyomatékot adhatna.

Pásty Károly, Besztercze. Csodáljuk kérdését. Tisztán és éthetően mondjuk, hogy munkaközvetítésért mi senkitől, sem segéditől, sem mestertől díjazást nem fogadunk el, különben külön értesítésünkben tudatuk önnel, hogy ki keres segédet. Örvendénk, ha munkát kapva, mestere önnel, ön mesterével meg lesz elégedve. A küldött 1 koronát bélyegeken visszaküldöttük.

Hazai Ipar és Kereskedelem, Debreczen. A múlt heti számot nem kaptuk, kérjük azt megküldeni; talán csak nem szolgáltatunk okot haragra 7-ik számunk „Vízét prédikál, bort iszik” feliratu közleményünkkel?

Tatay I., N.-Várad. A beküldött előfizetést nyugtázzuk.

Paral Bertalan, Budapest. Érdekes közleményedet köszönjük. Mielőbb sorját ejtjük. Szívélyes üdvözléted viszonzunk!

Bognár Péter mulakatos, *Nagy-Szt.-Miklós.* A kivánt cég kipuhatólása még nem sikerült, de legközelebb fog ön Budapestről ajánlatot kapni, esetleg több helyről is — ahová mi önnel érdekekben fordultunk.

Budapesti egyesült lakatosok ipartestülete. Előfizetésük megérkezett s jövő évi október 1-ig rendben van.

Iff. Makula József, Orosháza. Ki sem fogunk a folytonos elismerésekből. Köszönjük szives jókívánságait. Üdvözlettel.

Kiss József, Békés-Csaba. A négy vastag kötetből álló igen értékes ajándékot köszönettel megkaptuk. Üdvözlettel.

Ipartestület, Hajdu-Böszörmény. Előfizetését köszönettel nyugtatjuk.

Dr. F. F. Budapest. A közleményt megkaptuk, mely bár a mi irodalmi színvonalunknál magasabb, de azért bárki által is könnyen megérthető és valódi élvezettel olvasható.

Robelly-Thaisz Fanny öngyagsága, jótékony nőegyleti elnök, *Nagybánya.* Az utóiratra szives figyelmébe ajánljuk 2-ik számunkat. Reméljük, hogy „kérdések” rovatunk által sásból beszerzési forrást fellelni sikerülend.

Berecz István, Csurog. Becses közleménye e héten térszűke miatt maradt ki. Köszönjük jóakarát. Iparostársi kézszerítással.

Kovács Sándor, H.-M.-Vásárhely. A kivánt lappéldányokat megküldöttük. Előfizetését megkaptuk.

Csonka Károly, Dunapentele. Köszönettel elismerjük közleményét.

Weinrich Frigyes, Szászrégen. A hiányzó példányokat küldjük. Kérjük az új szöveget. Üdvözlettel.

Iff. Kozsucz György, Orosháza és Szlavkowszky A. B.-Csabán. Megkaptuk és szives üdvözlétüket viszonzva köszönjük.

Sándor Béla, Sajtény. Közleménye nem „A Mi Lapunk”-ba való; politikával nem foglalkozunk. Nincs azonban kizárva a lehetőség, hogy a jövő évben politikai lappá i szünk, legkivált, ha a t. előfizetőink továbbra is oly arányban szaporodnak, mint; eddig. Szép irállyával iparosérdekeket is tudna feldolgozni; ilyeneket szivesen veszünk.

Munkaközvetítés.

Munkakereslet és kínálat 1902. évi november hó 28-ig.

	Keres- let	Kínál- kozik		Keres- let	Kínál- kozik		Keres- let	Kínál- kozik
Arany- és ezüstműves	3	6	Gőzkazán- és felszerelés-kész., kazánkovács	—	52	Kötélgyártó	1	3
Asztalos	50	535	Hangszerkészítő	—	—	Kőműves	2	155
Ács	3	83	Hentes	5	93	Könyvkötő	13	30
Agymű- és kötszerkészítő	1	1	Kalapos	1	4	Lakatos	6	290
Bádogos	9	110	Kádár	38	35	Mázoló	1	81
Bőrdíszárú készítő	—	—	Kályharakó, kályhacsinaló	—	10	Mechanikus	3	52
Czipész	59	36	Kárpitos	9	56	Mészáros	2	83
Czukrász, mézeskolácsos	2	9	Kefekötő és fésűs	2	6	Selyem- és kelmepestő	—	4
Esztorgályos (famunkára)	3	26	Kéményseprő	2	27	Óras	4	6
Fém- és vasszertorgályos	6	89	Kerekgyártó	8	78	Pala- és cserépfedő	—	5
Fém- és vasöntő	—	63	Keztyűs- és sérvkötő-készítő	1	—	Paszománykészítő	—	—
Fémkőszűrő, csiszoló	4	9	Kocsifényező	2	62	Pék	1	18
Fodrász	3	133	Kosárfonó	2	1	Rézkovács	—	20
Fonó- és szövősegéd	3	2	Kovács, kék vács, szerszám- készítő, reszelővágó	5	324	Szobafestő	—	23
Fafaragó	25	22	Kőfaragó	3	23	Szűcs	13	9
Gáz- és vízvezeték szerelő	1	18	Kötészövő, kötősegéd	2	2	Szabó (férfi és női)	284	75
Gépgyártó, géplakatos	2	345				Szijgyártó, bőröndös	3	46
Gépszij készítő	—	—				Timár, varga, bőrfestő	—	6

A munkaközvetítés ingyenes, megkeresésekhez azonban válaszbélyeg csatolandó.

BRAUN JÁNOS

első alföldi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete

Kárász-utca 7. → SZEGEDEN. ← Kárász-utca 7.

Ajánlja a legjobb minőségű, saját készítésű 88-13-10

FÚVÓ- és VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrokat, vonókat stb. Dús raktárt tart mindennemű hegedők, gordonkák, gitárok, cziperák, nagybőgők, tamburák, cimbalnok, sipolák (clarinetok), fuvolák, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindenféle rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrosleptetők, szemüvegek, táv- és látosóvak, szesz-, hő- és léghőmérők-, vízmértékek- és rajzeszközökben.

Egyedül készítője a megdezett rugókony acélszemüvegeknek.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fűtő-anyagok

legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Schlesinger Mór

tűzifa- és szén- kereskedésében
Szegeden Párisi-körút 35.

Telefon 146. szám.

Ajánlok szobafűtéshez legjobb minőségű Karolinbányai porosz szalon-szenet, légszesz-pirszentet és legjobb minőségű hazai petroszényi koczka-szenet. — Kereskedők és iparosok figyelmét különösen felhívom a tisztán kezelt fa-szenemre. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért kezeskedem.

Első erdélyi görléczgyár

WEINRICH FRIGYES, SZASZ-RÉGEN.

Olcso áron ajánlja gőzölt és jól kiszáritott fából tetszetős alakban, tisztán készített **görléczzeit** minden faiparosnak. — Ingyen képes árjegyzéket küld. — Diófát magas áron vesz. — A gyár nagyobbítása végett egy még jó karban lévő 12 lóerejű Hoffmeister-fele gőzmotor és egy egész új injektor olcsón eladó, vagy egy 25—30 lóerejű félstabil gőzgéppel elcsereplendő.

28-13-10

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Bräusweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóras, föltalálója a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Pály Testvérek
 vasöntőde és gépgyára
 Szegeden, Kálvária-utca.

Gyárt: ¹⁻³⁻⁸
Borsajtókat.
 Felvonó darut.

ELVÁLLAL:
 Gépjavításokat, új gépek és gép-
 részek, vasöntvények készítését.
 Szij- és fogaskerekek, tengők,
 csapágyak, gőzmalom, téglagyár-
 és kendergyár berendezéseket.

Vicskó Testvérek

kocsigyártók
 Békés-Csaba, Zsidótemplom-utca.

Van szerencsénk a n. é. közönség
 figyelmét felhívni *kocsigyártó tele-
 pünkre*, hol mindennemű *ruganyos
 kocsikat, teherszállító-kocsikat*,
 valamint minden e szakba vágó munká-
 kat *gyorsan, pontosan és olcsón*
 eszközölünk. 26-4

Rápolti, Kun és Tóth
 műszövék,

valódi lenárúk, finom kamuka asztal-
 neműek, jaquard-mintás és
 nyüstös-árúk s a székely házi szö-
 vött cikkek készítői

Székely-Udvarhelyen.

Alföldi képviselete:

BABÓS ELEK kötszövéneél
 Szegeden. 23-13-10

KISS D. ÉS PÁRSA UTÓDAI
 SZEGED.

Női divatárú-üzlet.

FÉRFI SZABÓSÁG.

KÉSZ NŐI FELÖLTŐK.

PÁRISI UJDONSÁGOK.

²⁵⁻¹³⁻¹⁰

Dua választék:

NŐI RUHA-KELMÉK,

SELYEM és BÉLÉSÁRÚKBAN.

Bizományi raktár:

EREDETI PÁRISI MODELLEK,

NŐI KALAPOKBÓL.

KUNITZER JENŐ

ortopéd és kütönlegességi cipész-üzlete
SZEGEDEN, Kossuth Lajos-szögát,
 szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal.

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igénye-
 ket is legjobban kielégítem. Erzékeny lábak-
 nál felette nagy gondot fordítok.

Gyors, pontos, gondos és olcsó munkát
 igérve, kérem becses rendeléseit. 60-13-8

ELSŐ SZEGEDI
HARISNYAKÖTŐGYÁR.

Babós Elek
 kötszövé-gyára Szegeden.

Nagy raktár

minden e szakmába vágó cikkekéből.

Egyedüli beszerzési forrás
 saját készítésű egész vékony
 kötött harisnyákban.

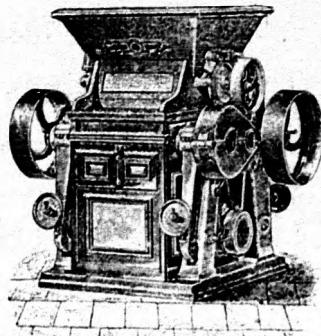
Elvállal fejeléseket, még a vékony
 szövötteket is, 25-50 krig.

ELSŐ MAGYAR

MALOM- ÉS SZERSZÁM-GÉPGYÁR

70-12-6

törv. bejegyzett cég

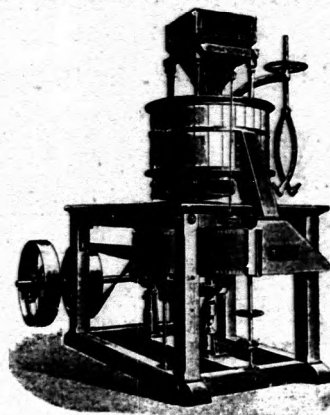

Tóth Sándor Kaposvárótt

gyárt és szállít:

teljes malom- és gyárberendezéseket,
 vas- és fém-géprészeket

minta és rajzok után.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Gyors és pontos kiszolgálás jótállással.

Staffner S.
művésnök- és ruggyanta bélyegző-készítő
Szegeden,
Oroszlán- és Kárász-utczákban.

Ajánlja ár- és kivitelben versenyképes ipartelepét az igen t. iparos-társainak, ipartestületeknek, társulatoknak, egyleteknek, kereskedőknek és mindenkinek legmelegebben. Készít: mindennemű pecsétnyomókat, ruggyantabélyegzőket és hordó-pecsétnyomókat; monogramokat arany, ezüst vagy ércben. Zászló-szegeket a legegyszerűbbektől a legdíszesebb kivitelben, vésett vagy öntött címteblákat, kelet-bélyegzőket, sablonokat s minden e szakba vágó egyéb cikket a legjutányosabb áron s legjobb kivitelben a lehető leggyorsabban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 55-10 9

Olvassuk!

Fontos!

Nélkülözhetlen háztartási, ipari és gazdasági cikkek!

KIZÁRÓLAG HAZAI GYÁRTMÁNYU
legszilidabb kivitelű kefeárúk a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

Ifj. Vajda Sámuel
kefeárúgyár nagybani raktárában
SZEGEDEN, Vár-utca 1. szám.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék

kivánatra

ingyen

és bérmentve.

Az Alföld legnagyobb kocsigyártó telepe.

IFJ. HODÁCS JÁNOS

SZEGEDEN, Kistisza-utca 4. szám, Maros-utca folytatás.

Állandó nagy raktár kész hintókból.

14-5-7

Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Alapítva 1887.

Aranyérem, oklevél.

Országos műfestészeti, iparművészeti intézet.

Főt. papságnak bíboros hercegprímás: Ó Eminenciája, 67,698. sz. a. és Tolnai Festetich Tasziló gr. ur ó nagymélt. által ajánlva. Az oktatást ó nagymélt. Császka Gy. kalocsai érsek ur nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők és marmarványozóktól nyertem.

Számos elismerő nyilatkozat.

!!! Pártoljuk a magyar iparművészetet !!!

Templomfestés stíl szerint. Gipszmárvány (stucco). Ottárképek, ottárépítés és márványozások. Tervek, rajzok készítése, nagyítása. Toronykeresztek aranyozások.

Olajba festett életnagyságu arckép a legszebb, legalkalmasabb és legtökéletesebb ajándék,

mert örök becse van és egyszersmind szobadí z, továbbá előnyös nász-, név- és születésnap vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándékul. Ezeket az arcképeket bármilyen beklü-dött fénykép után a legfinomabb kivitelben készítem el.

Nagyság: 25x32 35x45 55x65 65x80 75x110 85x125 100x150
Árak: kor. 18 25 40 55 95 120 180

Krétarajz életnagyságban csak 8 korona.

* Hü hasonlatosságért és tartósságért kezeskedik az intézet. *

BÁTORI BLASKOVICS MIHÁLY, műfestész,
Szabadka, VII. ker., Erdő-utca 66. sz.

„Viola“-Crème

(fehér v. rózsaszinben)

használata mellett

májfoltok,

szeplők és pörsenések

néhány nap mulva eltűnnek.

Egyedüli készítője:

Gerle Jenő

gyógyszertára

a „Kigyóhoz“

Szegeden, 21-21-10

Klauzál-tér, Kiss D.-féle ház.